

淮南子

Huái Nán Zǐ

Chapter 1

原道

Yuán Dào

A Translation Workbook

Traditional/Full Form/Complex Characters and Pīnyīn

Jim Cleaver LAc.

君子 Jūn-Zǐ Publications

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

Table of Contents

<u>18 Subsections</u>	<u># of Sentences</u>	<u># of Characters</u>	<u>Page #</u>
1.	6	154	3
2.	9	385	5
3.	21	480	9
4.	24	633	14
5.	14	331	20
6.	14	338	24
7.	13	293	27
8.	17	317	31
9.	12	279	33
10.	18	347	38
11.	25	488	42
12.	12	256	48
13.	17	372	51
14.	22	506	56
15.	9	199	61
16.	14	304	63
17.	7	196	67
18.	5	84	69

Total = ~5962

I got the Chinese characters from the Chinese Text Project website, which was initiated by D.C. Lau at the University of Hong Kong. They used 18 sub-sections for this chapter, which I have followed here (for better or worse). Lau & Ames (1998) divided it into 22 sections, while Major (MQMR, 2010) made 21.

Author

Líu Ān (劉安, 179 BC – 122 BC) was a Chinese prince and advisor to his nephew, Emperor Wu (武帝) and the legendary inventor of tai ji quan. He was a grandson of Liu Bang (劉邦), the founding emperor of the Han Dynasty (漢朝) and he became the King of Huainan (literally "south of the Huai River"), at the age of 16. In addition to composing literary pieces himself, Liu An frequently invited other scholars to his estate. Eight scholars in particular became known as the Eight Immortals of Huai-nan (淮南八仙). Together, these scholars and Liu An published a treatise in 139 BCE, known as the Huainanzi, usually translated as "The Master(s) of Huainan", or simply the "Huainan Philosophers". This book is considered one of the cornerstones of Daoist philosophy. Among other things this book provided concrete information on the geography and topography of China. The book was also concerned with mathematics and music, and lists the first known Chinese 12 tone tuning. According to legend, soy milk was developed by Liu An who made it for his aging mother. Some sources also attribute the invention of bean curd to him. --adapted from Wikipedia article.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

1.1

夫道者，覆天載地，廓四方，柝八極，
Fū/Fú dào zhě , fù tiān zài/zǎi dì , kuò sifāng , tuò bājí ,

高不可際，深不可測，包裹天地，稟授無形；
gāo bùkě jì , shēn bùkě cè , bāoguǒ tiāndì , bǐng shòu wúxíng ;

原流泉淖，沖而徐盈；混混滑滑，濁而徐清。
yuán liú quán bó , chōng ér xú yíng ; hùnhùn huá huá , zhuó ér xú qīng.

1.2

故植之而塞於天地，橫之而彌於四海；
Gù zhí zhī ér sāi/sè/sài yú tiāndì , héng/hèng zhī ér mí yú sìhǎi ;

施之無窮，而無所朝夕。
shī zhīwú qióng , ér wú suǒ zhāo-xī.

1.3

舒之幘於六合，卷之不盈於一握。
Shū zhī mì yú liùhé , juǎn/juàn/quán zhī bù yíng yú yī wò.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

1.4

約而能張，幽而能明，弱而能強，

Yuē/Yāo ér néng zhāng , yōu ér néng míng , ruò ér néng qiáng/qiǎng/jiàng ,

柔而能剛，橫四維而含陰陽，紘宇宙而章三光。

róu ér néng gāng , héng/hèng sìwéi ér hán yīnyáng , hóng yǔzhòu ér zhāng sānguāng.

1.5

甚淖而澒，甚纖而微。

Shèn nào ér bì/gē , shèn xiān/qiàn ér wēi.

1.6

山以之高，淵以之深，獸以之走，鳥以之飛，

Shān yǐ zhī gāo , yuān yǐ zhī shēn , shòu yǐ zhī zǒu , niǎo/diǎo yǐ zhī fēi ,

日月以之明，星曆以之行，麟以之遊，鳳以之翔。

rìyuè yǐ zhī míng , xīnglì yǐ zhī xíng/háng , lín yǐ zhī yóu , fèng yǐ zhī xiáng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

2.1

泰古二皇，得道之柄，立於中央。

Tài gǔ èr huáng , dédào zhī bǐng , lì yú zhōngyāng.

2.2

神與化遊，以撫四方。

Shén yǔ huà yóu , yǐ fǔ sìfāng.

2.3

是故能天運地滯，轉輪而無廢，水流而不止，與萬物終始。

Shìgù néng tiānyùn dì zhì , zhuǎn/zhuàn lún ér wú fèi , shuǐliú ér bùzhǐ , yǔ wànwù zhōngshǐ.

2.4

風與雲蒸，事無不應；雷聲雨降，並應無窮。

Fēng yǔ yún zhēng , shì wúbù yīng/yìng ; léishēng yǔ jiàng/xiáng , bìng yīng/yìng wúqióng.

2.5

鬼出電入，龍興鸞集，鈞旋轂轉，周而復匝，

Guǐchūdiànrù , lóng xīng/luán jí , jūn xuán/xuàn gǔ/zhuǎn/zhuàn , zhōu ér fù zā ,

已雕已琢，還反於朴，無為為之而合於道，

yǐ diāo/diāo yǐ zuó/zhuó , hái fǎn/bǎn yú pǔ/pò , wúwéi wèizhī ér héyú dào ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

無為言之而通乎德，恬愉無矜而得於和，

wúwéi yán zhī ér tōng/tòng hū dé , tiányú wú jīn/guān ér dēi/dé yú hé ,

有萬不同而便於性，神托於秋豪之末，

yǒu wàn bùtóng ér biànyú xìng , shén tuō yú qiū háo zhī mò ,

而大宇宙之總，其德優天地而和陰陽，

ér dà/dài yǔzhòu zhī zǒng , qí dé yōu tiāndì ér hé yīnyáng ,

節四時而調五行，啣諭覆育，萬物群生，

jié/jiē sìshí ér diào/tiáo wǔ-xíng , xiān/yàn fù yù , wànwù qúnshēng ,

潤於草木，浸於金石，禽獸碩大，豪毛潤澤，羽翼奮也，角觫生也。

rùn yú cǎomù , jìnyú jīnshí , qínshòu shuòdà , háo máo rùnzé , yǔyì fèn yě , jiǎo/juè gé shēng yě.

2.6

獸胎不墮，鳥卵不曠，父無喪子之憂，兄無哭弟之哀，

Shòu tāi bù duàn/duò , niǎoluǎn bù dú , fù/fǔ wú sàng/sāng zǐ zhī yōu , xiōng wú kū dì/tì zhī āi ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

童子不孤，婦人不孀，虹蜺不出，賊星不行，含德之所致也。

tóngzǐ bù gū , fùrén bù shuāng , hóng/jiàng ní/nìè bù chū , zéixīng bùxíng , hán dé zhī suǒzhì yě.

2.7

夫太上之道，生萬物而不有，成化像而弗宰，跂行喙息，

fú tàishàng zhī dào , shēng wànwù ér bù yǒu , chéng huà xiàng ér fú zǎi , qí/qì/qǐ xíng/háng huì xī ,

蠓飛蠕動，待而後生，莫之知德，待之後死，莫之能怨。

xuān fēi rú dòng , dài/dāi ér hòu shēng , mò zhī zhī/zhì dé , dài/dāi zhī hòu sǐ , mò zhī néng yuàn.

2.8

得以利者不能譽，用而敗者不能非，收聚畜積而不加富，

déyǐ lì zhě bù néng yù , yòng ér bài zhě bù néng fēi , shōu jù xù/chù jī ér bù jiā fù ,

佈施稟授而不益貧，旋縣而不可究，纖微而不可勤，

bù shī bǐng shòu ér bù yì pín , xuán/xuàn xiàn ér bù kě jiū , xiānwēi ér bù kě qín ,

累之而不高，墮之而不下，益之而不眾，損之而不寡，

lèi/lěi/léi zhī ér bù gāo , duò zhī ér bù xià , yì zhī ér bù zhòng , sǔn zhī ér bù guǎ ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

斫之而不薄，殺之而不殘，鑿之而不深，填之而不淺。

zhuó zhī ér bù báo/bó/bò , shā zhī ér bù cán , záo/zuò zhī ér bù shēn , tián zhī ér bù qiǎn.

2.9

忽兮恍兮，不可為象兮；恍兮忽兮，用不屈兮；

Hū xī huǎng xī , bùkě wèi/wéi xiàng xī ; huǎng xī hū xī , yòng bùqū xī ;

幽兮冥兮，應無形兮；遂兮洞兮，不虛動兮；

yōu xī míng xī , yīng/yìng wúxíng xī ; suì/suí xī dòng xī , bù xū dòng xī ;

與剛柔卷舒兮，與陰陽俯仰兮。

yǔ gāng róu juǎnshū xī , yǔ yīnyáng fǔyǎng xī.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

3.1

昔者馮夷、大丙之禦也，乘雲車，入雲霓，

Xīzhě Féng/Ping Yí, Dà Bǐng zhī yù yě , chéng/shèng yúncā , rù yúnní ,

遊微霧，驚恍惚，歷遠彌高以極往。

yóu wēi wù , wù huǎng hū , lì yuǎn mí gāo yǐ jí wǎng.

3.2

經霜雪而無跡，照日光而無景。

Jīng shuāngxuě ér wú jì , zhào rìguāng ér wú jǐng.

3.3

扶搖挾抱羊角而上，經紀山川，蹈騰昆侖，排闥闔，淪天門。

Fúyáo zhēn bào yángjiǎo érshàng , jīngjì shān-chuān , dǎo téng Kūnlún , pái/pǎi chānghé , lún tiānmén.

3.4

末世之禦，雖有輕車良馬，勁策利鍛，不能與之爭先。

Mòshì zhī yù , suī yǒu qīngchē liángmǎ , jìn/jìng cè lì duàn , bùnéng yǔ zhī zhēngxiān.

3.5

是故大丈夫恬然無思，澹然無慮，以天為蓋，以地為輿，

Shìgù dàzhàngfu tiánrán wú sī/sāi , dànrán wúlǜ , yǐ tiān wèi/wéi gài , yǐ dì wèi/wéi yú ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

四時為馬，陰陽為禦，乘雲陵霄，與造化者俱。

sìshí wèi/wéi mǎ , yīnyáng wèi/wéi yù , chéng/shèng yún língxiāo , yǔ zàohuà zhě jù.

3.6

縱志舒節，以馳大區。

Zòng zhì shū jié/jiē , yǐ chí dà/dài qū/Ōu.

3.7

可以步而步，可以驟而驟。

Kěyǐ bù ér bù , kěyǐ zhòu ér zhòu.

3.8

令雨師灑道，使風伯掃塵；電以為鞭策，雷以為車輪。

Lìng yǔshī sǎ/xiǎn dào , shǐ fēngbó sǎochén ; diàn yǐwéi biāncè , léi yǐwéi chēlún.

3.9

上游於霄霓之野，下出於無垠之門，劉覽偏照，複守以全。

Shàngyóu yú xiāo zhào/zhái/zhè zhī yě , xià chūyú wúyín zhī mén , liú lǎn piān zhào , fù shǒu yǐ quán.

3.10

經營四隅，還反於樞。

Jīngyíng sìyú , hái/huán fǎn/bǎn yú shū.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

3.11

故以天為蓋，則無不覆也；以地為輿，則無不載也；

Gù yǐ tiān wèi/wéi gài , zé wúbù fù yě ; yǐ dì wèi/wéi yú , zé wúbù zài/zǎi yě ;

四時為馬，則無不使也；陰陽為禦，則無不備也。

sìshí wèi/wéi mǎ , zé wúbù shǐ yě ; yīnyáng wèi/wéi yù , zé wúbù bèi yě.

3.12

是故疾而不搖，遠而不勞，四支不動，聰明不損，

Shìgù jí ér bù yáo , yuǎn ér bù láo/lào , sì zhī budong/bù dòng , cōngmíng bù sǔn ,

而知八紘九野之形埒者，何也？ 執道要之柄，而游於無窮之地。

ér zhī/zhì bā hóng jiǔ yě zhī xíng liè zhě , hé yě? zhí dào yàozhī bǐng , ér yóu yú wúqióng zhī dì.

3.13

是故天下之事，不可為也，因其自然而推之；

Shìgù tiānxià zhī shì , bùkě wèi/wéi yě , yīn qí zìrán/zìran ér tuī zhī ;

萬物之變，不可究也，秉其要歸之趣。

wànwù zhī biàn , bùkě jiū yě , bǐng qí yào/yāo guī zhī qù.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

3.14

夫鏡水之與形接也，不設智故，而方圓曲直弗能逃也。

Fū/Fú jìng shuǐ zhī yǔ xíng jiē yě , bù shè zhì gù , ér fāngyuán qū-zhí fú néng táo yě.

3.15

是故響不肆應，而景不一設，叫呼仿佛，默然自得。

Shìgù xiǎng bù sìyìng , ér jǐng bù yī shè , jiào hū fǎngfú , mòrán zìdé.

3.16

人生而靜，天之性也；感而後動，性之害也；

Rénshēng ér jìng , tiān zhī xìng yě ; gǎn ér hòu dòng , xìng zhī hài yě ;

物至而神應，知之動也；

wù zhì ér shén yīng/yìng , zhī/zhì zhī dòng yě ;

知與物接，而好憎生焉。

zhī/zhì yǔ wù jiē , ér hǎo/hào/hāo zēng shēng yān.

3.17

好憎成形，而知誘於外，不能反己，而天理滅矣。

Hǎo/Hào/Hāo zēng chéngxíng , ér zhī/zhì yòu yú wài , bùnéng fǎn/bǎn jǐ , ér tiānlǐ miè yǐ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

3.18

故達於道者，不以人易天，外與物化，

Gù dá/dā/tà yú dào zhě , bù yǐ rén yì tiān , wài yǔ wùhuà ,

而內不失其情，至無而供其求，時騁而要其宿。

ér nèi bùshī qí qíng , zhì wú ér gōng/gòng qí qiú , shí chěng ér yào/yāo qí xiǔ/sù/xiù.

3.19

小大修短，各有其具，萬物之至，騰踴肴亂而不失其數。

Xiǎo dàxiū duǎn , gè yǒu qí jù , wànwù zhīzhì , téng yǒng yáo luàn ér bùshī qí shù/shǔ/shuò.

3.20

是以處上而民弗重，居前而眾弗害，

Shìyǐ chù/chǔ shàng ér mín fú zhòng/chóng , jūqián ér zhòng fú hài ,

天下歸之，奸邪畏之，以其無爭於萬物也。

tiānxià guī zhī , jiānxié wèi zhī , yǐ qí wú zhēng yú wànwù yě.

3.21

故莫敢與之爭。

Gù mò gǎn yǔ zhī zhēng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

4.1

夫臨江而釣，曠日而不能盈羅，雖有鉤箴芒距、微綸芳餌，

Fú línjiāng ér diào , kuàng rì ér bùnéng yíng luō/luó , suī yǒu gōu zhēn máng jù , wēi lún/guān fāng ǎi ,

加之以詹何、娟嬛之數，猶不能與網罟爭得也。

jiāzhī yǐ zhān hé , juān xuān/huán zhī shù/shǔ/shuò , yóu bùnéng yǔ wǎngǔ zhēngdé yě.

4.2

射鳥者扞鳥號之弓，彎棋衛之箭，

Shè niǎo/diǎo zhě hàn niǎo/diǎo hào/háo zhī gōng , wān qí wèi zhī jiàn ,

重之羿、逢蒙子之巧，以要飛鳥，猶不能與羅者競多。

zhòng/chóng zhī yì , féng méngzi zhī qiǎo , yǐ yào/yāo fēiniǎo , yóu bùnéng yǔ luō/luó zhě jìng duō.

4.3

何則？ 以所持之小也。

Hé zé? yǐ suǒ chí zhī xiǎo yě.

4.4

張天下以為之籠，因江海以為罟，又何亡魚失鳥之有乎？

Zhāng tiānxià yǐwéi zhī lóng/lǒng , yīn jiāng hǎi yǐwéi gǔ , yòu hé wáng yú shī niǎo/diǎo zhī yǒu hū ?

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

故矢不若繳，繳不若無形之像。

gù shǐ bùruò jiǎo/zhuó , jiǎo/zhuó bùruò wúxíng zhī xiàng.

4.5

夫釋大道而任小數，無以異於使蟹捕鼠，蟾蝓捕蚤，

Fū/Fú shì dàdào ér rèn xiǎoshù , wú yǐ yìyú shǐ xiè bǔ shǔ , chán zhū bǔ zǎo ,

不足以禁奸塞邪，亂乃逾滋。

bùzú yǐ jìn/jīn jiān/jiān sāi/sè/sài yé/xié , luàn nǎi yú zī.

4.6

昔者夏鯨作三仞之城，諸侯背之，海外有狡心。

Xīzhě xià jǐng zuò/zuo/sān rèn zhī chéng , zhūhóu bèi/bēi zhī , hǎiwài yǒu jiǎo xīn.

4.7

禹知天下之叛也，乃壞城平池，散財物，焚甲兵，施之以德，

Yǔ zhī/zhī tiānxià zhī pàn yě , nǎi huài chéng píng chí , sàncai wù , fén jiǎbīng , shī zhī yǐ dé ,

海外賓伏，四夷納職，合諸侯於塗山，執玉帛者萬國。

hǎiwài bīn fú , sìyí nà zhí , hé/gě zhūhóu yú tú/tú/tū shān , zhí yùbó zhě wànguó.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

4.8

故機械之心藏於胸中，則純白不粹，神德不全。

Gù jīxiè zhī xīn cáng/zàng yú xiōngzhōng , zé chúnbái bù cuì , shén dé bùquán.

4.9

在身者不知，何遠之所能懷？ 是故革堅則兵利，城成則冲生。

Zàishēn zhě bùzhī , hé yuǎn zhī suǒnéng huái ? shìgù gé/jí jiān zé bīng lì , chéng chéng zé chōng shēng.

4.10

若以湯沃沸，亂乃逾甚。

Ruò/Rě yǐtāngwòfèi , luàn nǎi yúshèn.

4.11

是故鞭噬狗，策蹄馬，而欲教之，雖伊尹、造父弗能化。

Shìgù biān shì gǒu , cè tí mǎ , ér yù jiāo/jiào zhī , suī yī yǐn , zào fù/fù fú néng huà.

4.12

欲寅之心亡於中，則饑虎可尾，何況狗馬之類乎？

Yù yín zhī xīn wáng yú zhōng/zhòng , zé jī hǔ/hū/hù kě/kè wěi/yǐ , hékuàng gǒu mǎ zhīlèi hū ?

故體道者逸而不窮，任數者勞而無功。

gù tǐ/dào zhě yì ér bù qióng , rèn shù/shǔ/shuò zhě láo'érwúgōng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

4.13

夫峭法刻誅者，非霸王之業也；極策繁用者，非致遠之術也。

Fū/Fú qiào fǎ kè zhū zhě , fēi bàwáng zhī yè yě ; chí cè fán yòng zhě , fēi zhì yuǎn zhī shù/zhú yě.

4.14

離朱之明，察箴末於百步之外，不能見淵中之魚；

Lí zhū zhī míng , chá zhēn mò yú bǎi bù zhīwài , bùnéng jiàn/xiàn yuān zhōng/zhòng zhī yú ;

師曠之聰，合八風之調，而不能聽十裏之外。

shī kuàng zhī cōng , hé/gè bā fēng zhī diào/tiáo , ér bùnéng tīng shí lǐ zhīwài.

4.15

故任一人之能，不足以治三畝之宅也。

Gù rèn yī rén zhī néng , bùzú yǐ zhì sān mǔ zhī zhái yě.

4.16

修道理之數，因天地之自然，則六合不足均也。

Xiūdào lǐ zhī shù/shǔ/shuò , yīn tiāndì zhī zìrán/zìran , zé liùhé bùzú jūn yě.

4.17

是故禹之決瀆也，因水以為師；神農之播穀也，因苗以為教。

Shìgù Yǔ zhī jué dú yě , yīn shuǐ yǐwéi shī ; Shénnóng zhī bō gǔ yě , yīn miáo yǐwéi jiāo/jiào.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

4.18

夫萍樹根於水，木樹根於土，鳥排虛而飛，

Fū/Fú píng shùgēn yú shuǐ , mù shùgēn yú tǔ , niǎo/diǎo pái/pǎi xū ér fēi ,

獸蹠實而走，蛟龍水居，虎豹山處，天地之性也。

shòu zhí shí/shī ér zǒu , jiāolóng shuǐjū , hǔ/hū/hù bào shān chù/chǔ , tiāndì zhī xìng yě.

4.19

兩木相摩而然，金火相守而流，

Liǎng mù xiāngmó ér rán , jīn huǒ xiāng/xiàng shǒu ér liú ,

員者常轉，窾者主浮，自然之勢也。

yuán zhě cháng zhuǎn/zhuàn , kuǎn zhě zhǔ fú , zìrán/zìran zhī shì yě.

4.20

是故春風至則甘雨降，生育萬物，羽者嫗伏，毛者孕育，

Shìgù chūnfēng zhì zé gānyǔ jiàng/xiáng , shēngyù wànwù , yǔ zhě yù fú , máo zhě yùnyù ,

草木榮華，鳥獸卵胎；莫見其為者，而功既成矣。

cǎomù rónghuá , niǎoshòu luǎn tāi ; mò jiàn/xiàn qí wèi/wéi zhě , ér gōng jìchéng yǐ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

4.21

秋風下霜，倒生挫傷，鷹雕搏鷲，昆蟲蟄藏，

Qiūfēng xiàshuāng , dào/dǎo/dáo shēng cuòshāng , yīngdiāo bó zhì , kūnchóng zhé cáng/zàng ,

草木注根，魚鱉湊淵；莫見其為者，滅而無形。

cǎomù zhù/zhù gēn , yú biē còu yuān ; mò jiàn/xiàn qí wèi/wéi zhě , miè ér wúxíng.

4.22

木處榛巢，水居窟穴，禽獸有芄，人民有室，

Mù chù/chǔ zhēn cháo , shuǐjū kūxué , qínshòu yǒu wán , rénmín yǒushì ,

陸處宜牛馬，舟行宜多水，匈奴出穢裘，於、越生葛絺。

lù/liù chù/chǔ yí niúmǎ , zhōu xíng/háng yí duō shuǐ , Xiōngnú chū huì qiú , yú, yuè shēng gé/Gě chī.

4.23

各生所急，以備燥濕；各因所處，以禦寒暑；並得其宜，物便其所。

Gè shēng suǒ jí , yǐbèi zào-shī ; gè yīn suǒ chù/chǔ , yǐ yùhán shǔ ; bìng dé/qí yí , wù biàn/pián qí suǒ.

4.24

由此觀之，萬物固以自然，聖人又何事焉？

Yóucǐguānzhī , wànwù gù yǐ zìrán/ziran , shèngrén yòu héshì yān ?

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

5.1

九疑之南，陸事寡而水事眾，於是民人被發文身，以像鱗蟲；

Jiǔ yí zhī nán , lù/liù shì guǎ ér shuǐ shì zhòng , yúshì mín rén bèi/pī fāwén shēn , yǐ xiàng línchóng ;

短綰不綉，以便涉遊；短袂攘卷，以便刺舟；因之也。

duǎn quǎn bù kù , yǐbiàn shè yóu ; duǎn mèi rǎng juǎn/juàn/quán , yǐbiàn cì/cī zhōu ; yīnzhī yě.

5.2

雁門之北，北狄不穀食，賤長貴壯，俗尚氣力；

Yàn mén zhī běi , běi Dí bù gǔ shí/sì , jiàn cháng/zhǎng guì zhuàng , súshàng qìlì ;

人不馳弓，馬不解勒；便之也。

rén bù chí gōng , mǎ bùjiě lēi/lè ; biàn/pián zhī yě.

5.3

故禹之裸國，解衣而入，衣帶而出；因之也。

Gù Yǔ zhī luǒ guó , jiěyī ér rù , yīdài ér chū ; yīnzhī yě.

5.4

今夫徙樹者，失其陰陽之性，則莫不枯槁。

Jīn fū/fú xǐ shù zhě , shī qí yīnyáng zhī xìng , zé mòbù kūgǎo.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

5.6

故橘樹之江北，則化而為枳；鴈鵠不過濟；

Gù júshù zhī Jiāngběi , zé huà ér wèi/wéi zhǐ/zhī ; qúyù bùguò jǐ/jì ;

貉渡汶而死；形性不可易，勢居不可移也。

mò/hé/háo/luò dù wèn ér sǐ ; xíng xìng bùkě yì , shì jū bùkě yí yě.

5.7

是故達於道者，反於清靜；究於物者，終於無為。

Shìgù dá/dā/tà yú dào zhě , fǎn/bǎn yú qīngjìng ; jiū yú wù zhě , zhōngyú wúwéi.

5.8

以恬養性，以漠處神，則入於天門。

Yǐ tián yǎngxìng , yǐ mò chù/chǔ shén , zé rù yú tiānmén.

5.9

所謂天者，純粹樸素，質直皓白，未始有與雜糅者也。

Suǒwèi tiān zhě , chúncuì pǔsù , zhìzhí hàobái , wèishǐ yǒu yǔ záróu zhě yě.

5.10

所謂人者，偶嗟智故，曲巧詐偽，所以俯仰於世人而與俗交者也。

Suǒwèi rén zhě , ǒu chá/duó zhì gù , qū/qǔ qiǎozhà wěi , suǒyǐ fǔyǎng yú shìrén ér yǔ sù jiāo zhě yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

5.11

故牛岐蹄而戴角，馬被髦而全足者，天也；

Gù niú/niū qí tí ér dài jiǎo/jué , mǎ bèi/pī máo ér quán zú zhě , tiān yě ;

絡馬之口，穿盾之牛者，人也。

lào/luò mǎ zhī kǒu , chuān dùn zhī niú/niū zhě , rén yě.

5.12

循天者，與道遊者也；隨人者，與俗交者也。

Xún tiān zhě , yǔ dào yóu zhě yě ; suí rén zhě , yǔ sú jiāo zhě yě.

5.13

夫井魚不可與語大，拘於隘也；

Fū/Fú jǐngyú bùkě yǔ yǔ/yù dà/dài , jū yú ài yě ;

夏蟲不可與語寒，篤於時也；

xià chóng bùkě yǔ yǔ/yù hán , dǔ yú shí yě ;

曲士不可與語至道，拘於俗、束於教也。

qūshì bùkě yǔ yǔ/yù zhì dào , jū yú sú , shù yú jiāo/jiào yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

5.14

故聖人不以人滑天，不以欲亂情，
Gù shèngrén bù yǐ rén huá tiān , bù yǐ yù luàn qíng ,

不謀而當，不言而信，
bù móu ér dāng/dàng/dǎng , bù yán ér xìn ,

不慮而得，不為而成，
bù lǜ ér dēi/dé , bù wèi/wéi ér chéng ,

精通於靈府，與造化者為人。
jīngtōng yú língfǔ , yǔ zàohuà zhě wèi rén.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

6.1

夫善遊者溺，善騎者墮，各以其所好，反自為禍。

Fū/Fú shàn yóu zhě niào/nì , shàn qí zhě duò , gè yǐ qí suǒhào , fǎn/bǎn zì wèi/wéi huò.

6.2

是故好事者未嘗不中，爭利者未嘗不窮也。

Shìgù hàoshìzhě wèicháng bùzhōng , zhēnglì zhě wèicháng bù qióng yě.

6.3

昔共工之力，觸不周之山，使地東南傾。

Xī gòng gōng zhī lì , chù bùzhōu zhī shān , shǐ dì dōngnán qīng.

6.4

與高辛爭為帝，遂潛於淵，宗族殘滅，繼嗣絕祀。

Yǔ/Yù/Yú gāo xīn zhēng wèi/wéi dì , suì/suí qián yú yuān , zōngzú cán miè , jìsì jué sì.

6.5

越王翳逃山穴，越人熏而出之，遂不得已。

Yuè wáng/wàng yì táo shān xué , yuè rén xūn/xùn ér chū zhī , suì/suí bùdéyǐ.

6.6

由此觀之，得在時，不在爭；治在道，不在聖。

Yóucǐguānzhī , déi/dé zài shí , bùzài zhēng ; zhì zài dào , bùzài shèng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

6.7

土處下，不在高，故安而不危；水下流，不爭先，故疾而不遲。
Tǔ chùxià , bùzài gāo , gù ān ér bù wēi ; shuǐxià liú , bù zhēngxiān , gù jí ér bù chí/zhì.

6.8

昔舜耕於曆山，期年而田者爭處墾墾，以封壤肥饒相讓；
Xī Shùn gēng yú lì shān , jīnián ér tián zhě zhēng chù/chǔ qiāo/qiào què , yǐ fēng rǎng féiráo xiāngràng ;

釣於河濱，期年而漁者爭處湍瀨，以曲隈深潭相予。
diào yú hébīn , jīnián ér yú zhě zhēng chù/chǔ tuānlài , yǐ qū/qǔ wēi shēntán xiāng/xiàng yǔ/yú.

6.9

當此之時，口不設言，手不指麾，執玄德於心，而化馳若神。
Dāng/Dàng/Dǎng cǐ zhī shí , kǒu bù shè yán , shǒu bù zhǐ huī , zhí xuándé yú xīn , ér huà chí ruò/rě shén.

6.10

使舜無其志，雖口辯而戶說之，不能化一人。
Shǐ Shùn wú qí zhì , suī kǒubiàn ér hù shuō/shuì zhī , bùnéng huà yī rén.

6.11

是故不道之道，莽乎大哉！ 夫能理三苗，朝羽民，徒裸國，
Shìgù bùdào zhī dào , mǎng hū dà/dài zāi ! fū/fú néng lǐ sān miáo , cháo/zhāo yǔ mín , tú luǒ guó ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

納肅慎，未發號施令而移風易俗者，其唯心行者乎？

nà Sùshèn , wèi fāhàoshīlìng ér yí fēngyìsú zhě , qí wéixīn xíngzhě hū ?

法度刑罰，何足以致之也！

fǎdù xíngfá , hézú yǐzhì zhī yě !

是故聖人內修其本，而不外飾其末，保其精神，偃其智故。

shìgù shèngrén nèi xiū qí běn , ér bù wàishì qí mò , bǎo qí jīngshén , yǎn qí zhì gù.

6.12

漠然無為，而無不為也；澹然無治也，而無不治也。

Mòrán wúwéi , ér wúbù wèi/wéi yě ; dànrán wú zhì yě , ér wúbù zhì yě.

6.13

所謂無為者，不先物為也；所謂無不為者，因物之所為。

Suǒwèi wúwéi zhě , bù xiān wù wèi/wéi yě ; suǒwèi wúbù wèi/wéi zhě , yīn wù zhī suǒwéi.

6.14

所謂無治者，不易自然也；所謂無不治者，因物之相然也。

Suǒwèi wú zhì zhě , bù yì zìrán/zìrán yě ; suǒwèi wúbù zhì zhě , yīn wù zhī xiāng/xiàng rán yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

7.1

萬物有所生，而獨知守其根；百事有所出，而獨知守其門。

Wànwù yǒusuǒ shēng , ér dú zhī/zhì shǒu qí gēn ; bǎi shì yǒusuǒ chū , ér dú zhī/zhì shǒu qí mén.

7.2

故窮無窮，極無極，照物而不眩，回應而不乏。

Gù qióng wúqióng , jí wújí , zhào wù ér bù xuàn/xuàn , huíyìng ér bùfá.

7.3

此之謂天解。

Cǐ zhī wèi tiān jiě/jiè/xiè.

7.4

故得道者志弱而事強，心虛而應當。

Gù dédào zhě zhì ruò ér shì qiáng/qiǎng/jiàng , xīnxū ér yīngdāng.

7.5

所謂志弱而事強者，柔毳安靜，藏於不敢，

Suǒwèi zhì ruò ér shì qiángzhě , róu cuì ānjìng , cáng/zàng yú bù gǎn ,

行於不能，恬然無慮，動不失時，

xíng/háng yú bùnéng , tiánrán wúlǜ , dòng bùshī shí ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

與萬物回周旋轉，不為先唱，感而應之。

yǔ wànwù huí zhōuxuán zhuǎn/zhuàn , bù wèi/wéi xiān chàng , gǎn ér yīng/yìng zhī.

7.6

是故貴者必以賤為號，而高者必以下為基。

Shìgù guì zhě bì yǐ jiàn wèi/wéi hào/háo , ér gāo zhě bì yǐxià wèi/wéi jī.

7.7

托小以包大，在中以制外，行柔而剛，

Tuō xiǎo yǐ bāo dà/dài , zài zhōng/zhòng yǐ zhì wài , xíng/háng róu ér gāng ,

用弱而強，轉化推移，得一之道，而以少正多。

yòng ruò ér qiáng/qiǎng/jiàng , zhuǎnhuà tuīyí , déyī zhī dào , ér yǐ shǎo/shào zhèng/zhēng duō.

7.8

所謂其事強者，遭變應卒，排患扞難，

Suǒwèi qí shì qiángzhě , zāobiàn yīng/yìng zú/cù , pái/pǎi huàn hàn nán/nàn ,

力無不勝，敵無不凌，應化揆時，莫能害之。

lì wúbù shèng , dí wúbù líng , yīng/yìng huà kuí shí , mò néng hài zhī.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

7.9

是故欲剛者，必以柔守之；欲強者，必以弱保之。

Shìgù yù gāng zhě , bì yǐ róu shǒu zhī ; yù qiángzhě , bì yǐ ruò bǎo zhī.

7.10

積於柔則剛，積於弱則強；

Jī yú róu zé gāng , jī yú ruò zé qiáng/qiǎng/jiàng ;

觀其所積，以知禍福之鄉。

guān/guàn qí suǒ jī , yǐ zhī/zhì huò-fú zhī xiāng.

7.11

強勝不若己者，至於若己者而同；

Qiáng/Qiǎng/Jiàng shèng bùruò jǐ zhě , zhìyú ruò/rě jǐ zhě ér tóng/tòng ;

柔勝出於己者，其力不可量。

róu shèng chūyú jǐ zhě , qí lì bùkě liàng/liáng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

7.12

故兵強則滅，木強則折，

Gù bīng qiáng/qiǎng/jiàng zé miè , mùjiàng zé zhé/zhē/shé ,

革固則裂，齒堅於舌而先之弊。

gé/jí gù zé liè/liě , chǐ jiān yú shé ér xiān zhī bì.

7.13

是故柔弱者生之幹也；而堅強者死之徒也；

Shìgù róuruò zhě shēng zhī gàn yě ; ér jiānqiáng zhě sǐ zhī tú yě ;

先唱者，窮之路也；後動者，達之原也。

xiān chàng zhě , qióng zhī lù yě ; hòu dòng zhě , dá/dā/tà zhī yuán yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

8.1

何以知其然也？

Héyǐ zhī/zhì qí rányě ?

8.2

凡人中壽七十歲，然而趨舍指湊，日以月悔也，以至於死。

Fánrén zhōngshòu qīshí suì , rán'ér qū shě/shè zhǐ còu , rì yǐ yuè huǐ yě , yǐzhìyú sǐ.

8.3

故蘧伯玉年五十，而有四十九年非。

Gù Qú Bó Yù nián wǔshí , ér yǒu sìshíjiǔ nián fēi.

8.4

何者？ 先者難為知，而後者易為攻也。

Hézhě? xiān zhě nánwéi/nánwei zhī/zhì , ér hòu zhě yì wèi/wéi gōng yě.

8.5

先者上高，則後者攀之；先者逾下，則後者蹶之；

Xiān zhě shàng gāo , zé hòuzhě pān zhī ; xiān zhě yú xià , zé hòuzhě jué/juě zhī ;

先者隕陷，則後者以謀；先者敗績，則後者違之。

xiān zhě tuí xiàn , zé hòuzhě yǐ móu ; xiān zhě bài jì , zé hòuzhě wéi zhī.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

8.6

由此觀之，先者則後者之弓矢質的也。

Yóucǐguānzhī , xiān zhě zé hòuzhě zhī gōngshǐ zhìdì yě.

8.7

猶鎛之與刃，刃犯難而鎛無患者，何也？

Yóu duì/chún/duò zhī yǔ rèn , rèn fànnán/fànnàn ér duì/chún/duò wú huànzhě , hé yě ?

以其托於後位也。

yǐ qí tuō yúhòu wèi yě.

8.8

此俗世庸民之所公見也，而賢知者弗能避也。

Cǐ súshì yōngmín zhī suǒ gōng jiàn/xiàn yě , ér xián zhīzhě fú néng bì yě.

8.9

所謂後者，非謂其底滯而不發，凝結而不流，貴其周於數而合於時也。

Suǒwèi hòuzhě , fēi wèi qí dǐzhì ér bù fā , níngjié ér bù liú , guì qí zhōu yú shù/shǔ/shuò ér héyú shí yě.

8.10

夫執道理以耦變，先亦制後，後亦制先。

Fū/Fú zhí dàoli yǐ ǒu biàn , xiān yì zhì hòu , hòu yì zhì xiān.

8.11

是何則？ 不失其所以制人，人不能制也。

Shì hézé ? bùshī qí suǒyǐ zhì rén , rén bùnéng zhì yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

8.12

時之反側，間不容息，先之則太過，後之則不逮。

Shí zhī fǎncè , jiānbùróngxī , xiān zhī zé tàiguò , hòu zhī zé bù dǎi/dài.

8.13

夫日回而月周，時不與人遊。

Fū/Fú rì huí ér yuè zhōu , shí bù yǔ rén yóu.

8.14

故聖人不貴尺之璧，而重寸之陰，時難得而易失也。

Yù zhī qūshí yě , lǚ wèi/yí ér fú qǔ , guān/guàn guà ér fú gù , fēi zhēng qí xiān yě , ér zhēng qí déshí yě.

8.15

禹之趨時也，履遺而弗取，冠掛而弗顧，非爭其先也，而爭其得時也。

Gù shèngrén bù guì chǐ/chě zhī bì , ér zhòng/chóng cùn zhī yīn , shí nándé ér yì shí yě.

8.16

是故聖人守清道而抱雌節，因循應變，常後而不先。

Shìgù shèngrén shǒu qīngdào ér bào cí jié/jiē , yīnxún yìngbiàn , cháng hòu ér bù xiān.

8.17

柔弱以靜，舒安以定，攻大靡堅，莫能與之爭。

Róuruò yǐ jìng , shū ān yǐ dìng , gōng dà/dài mǐ/mí jiān , mò néng yǔ zhī zhēng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

9.1

天下之物，莫柔弱於水，然而大不可極，深不可測，
Tiānxià zhī wù , mò róuruò yú shuǐ , rán'ér dàbù kě/kè jí , shēnbùkěcè ,

修極於無窮，遠淪於無涯，息耗減益，通於不訾。
xiū jí yú wúqióng , yuǎn lúnyú wúyá , xīhào jiǎn yì , tōng/tòng yú bù zǐ.

9.2

上天則為雨露，下地則為潤澤；
Shàngtiān zé wèi/wéi yǔlù , xiàdì zé wèi/wéi rùnzé ;

萬物弗得不生，百事不得不成。
wànwù fú děi/dé bù shēng , bǎi shì bùdébù chéng.

9.3

大包群生，而無好憎；
Dà/Dài bāo qúnshēng , ér wú hǎo/hào/hāo zēng ;

澤及蚊虻，而不求報；
zéjí qí náo , ér bù qiú bào ;

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

富贍天下而不既，德施百姓而不費；

fù shàn tiānxià ér bù jì , dé shī bǎixìng ér bù fèi ;

行而不可得窮極也，微而不可得把握也。

xíng/háng ér bùkě dǎi/dé qióngjí yě , wēi ér bùkě dǎi/dé bǎwò yě.

9.4

擊之無創，刺之不傷，斬之不斷，焚之不然，

jī zhīwú chuàng/chuāng , cì/cī zhī bù shāng , zhǎn zhī bùduàn , fén zhī bùrán ,

淖溺流遁，錯繆相紛，而不可靡散。

nào niào/nì liú dùn , cuòmiù xiāng/xiàng fēn , ér bùkě mǐ/mí sàn/sǎn.

9.5

利貫金石，強濟天下。

lì guàn jīnshí , qiáng/qiǎng/jiàng jǐ/jì tiānxià.

9.6

動溶無形之域，而翱翔忽區之上；

dòng róng wúxíng zhī yù , ér áoxiáng hū qū/Ōu zhīshàng ;

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

迴川穀之間，而滔騰大荒之野。

zhān huí chuān gǔ zhījiān , ér tāo téng dàhuāng zhī yě.

9.7

有餘不足，與天地取與，授萬物而無所前後。

Yǒuyú bùzú , yǔ tiāndì qǔ yǔ , shòu wànwù ér wú suǒ qiánhòu.

9.8

是故無所私而無所公，靡濫振盪，與天地鴻洞；

Shìgù wú suǒ sī ér wú suǒ gōng , mǐ/mí làn zhèn dàng/tàng , yǔ tiāndì hóngdòng ;

無所左而無所右，蟠委錯紜，與萬物始終。

wú suǒ zuǒ ér wú suǒ yòu , pán wēi/wěi cuò zhēn , yǔ wànwù shǐzhōng.

9.9

是謂至德。

Shìwèi zhìdé.

9.10

夫水所以能成其至德於天下者，以其淖溺潤滑也。

Fū/Fú shuǐ suǒyǐ néng chéng qí zhìdé yú tiānxià zhě , yǐ qí nào niào/nì rùnhuá yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

9.11

故老聃之言曰：

Gù Lǎo Dān zhī yán yuē：

“天下至柔，馳騁天下之至堅，出於無有，入於無間。
“tiānxià zhì róu，chíchěng tiānxià zhīzhì jiān，chūyú wúyǒu，rù yú wújiàn.

9.12

吾是以知無為之有益。”

Wú shìyǐ zhī/zhì wúwéi zhī yǒuyì.”

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

10.1

夫無形者，物之大祖也；無音者，聲之大宗也。

Fū/Fú wúxíng zhě , wù zhī dà/dài zǔ yě ; wúyīn zhě , shēng zhī dàzōng yě.

10.2

其子為光，其孫為水。

Qí zǐ wèi/wéi guāng , qí sūn wèi/wéi shuǐ.

10.3

皆生於無形乎！ 夫光可見而不可握，水可循而不可毀。

Jiē shēngyú wúxíng hū ! fū/fú guāng kějiàn ér bùkě wò , shuǐ kě/kè xún ér bùkě huǐ.

10.4

故有像之類，莫尊於水。

Gù yǒu xiàng zhīlèi , mò zūn yú shuǐ.

10.5

出生入死，自無蹠有，自有蹠無而為衰賤矣！

Chūshēngrùsǐ , zì wú zhí yǒu , zìyǒu zhí wú ér wèi/wéi shuāi/cuī jiàn yǐ !

10.6

是故清靜者，德之至也；而柔弱者，道之要也；

shìgù qīngjìng zhě , dé zhīzhì yě ; ér róuruò zhě , dào zhī yào/yāo yě ;

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

虛無恬愉者，萬物之用也。

xūwú tiányú zhě , wànwù zhīyòng yě.

10.7

肅然應感，殷然反本，則淪於無形矣。

Sùrán yīng/yìng gǎn , yān/yīn rán fǎnběn , zé lúnyú wúxíng yǐ.

10.8

所謂無形者，一之謂也。

Suǒwèi wúxíng zhě , yī zhī wèi yě.

10.9

所謂一者，無匹合於天下者也。

Suǒwèi yī zhě , wúpǐ héyú tiānxià zhě yě.

10.10

卓然獨立，塊然獨處，上通九天，下貫九野。

Zhuórán dúlì , kuàirán dúchǔ , shàng tōng/tòng jiǔtiān , xià guàn jiǔ yě.

10.11

員不中規，方不中矩。

Yuán bùzhōng guī , fāng bùzhōng jǔ/jǔ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

10.12

大渾而為一，棄累而無根。

Dà/Dài hún ér wèi/wéi yī , qì lèi/lěi/léi ér wú gēn.

10.13

懷囊天地，為道開門。

Huái náng/nāng tiāndì , wéidào kāimén.

10.14

穆忝隱閔，純德獨存，佈施而不既，用之而不勤。

Mù mín/mǐn yǐn mǐn , chún dé dú cún , bù shī ér bù jì , yòng zhī ér bù qín.

10.15

是故視之不見其形，聽之不聞其聲，循之不得其身；

Shìgù shì zhī bùjiàn qí xíng , tīng zhī bù wén qí shēng , xún zhī bùdé qí shēn ;

無形而有形生焉，無聲而五音鳴焉，

wúxíng ér yǒuxíng shēng yān , wúshēng ér wǔyīn míng yān ,

無味而五味形焉，無色而五色成焉。

wúwèi ér wǔ-wèi xíng yān , wúsè ér wúsè chéng yān.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

10.16

是故有生於無，實出於虛，天下為之圈，則名實同居。

Shìgù yǒushēng yú wú , shí/shī chūyú xū , tiānxià wèizhī quān/juàn/juān , zé míng-shí tóngjū.

10.17

音之數不過五，而五音之變，不可勝聽也；

Yīn zhī shǔbuguò wǔ , ér wǔyīn zhī biàn , bùkě shèng tīng yě ;

味之和不過五，而五味之化，不可勝嘗也；

wèi zhī hé bùguò wǔ , ér wǔ-wèi zhī huà , bùkě shèng cháng yě ;

色之數不過五，而五色之變，不可勝觀也。

sè/shǎi/shǎi zhī shǔbuguò wǔ , ér wǔsè zhī biàn , bùkě shèng guān/guàn yě.

10.18

故音者，宮立而五音形矣；味者，甘立而五味亭矣；

Gù yīn zhě , gōng lì ér wǔyīn xíng yǐ ; wèi zhě , gān lì ér wǔ-wèi tíng yǐ ;

色者，白立而五色成矣；道者，一立而萬物生矣。

sè/shǎi/shǎi zhě , bái lì ér wǔsè chéng yǐ ; dào zhě , yī lì ér wàn wù shēng yǐ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

11.1

是故一之理，施四海；一之解，際天地。

Shìgù yī zhī lǐ , shī sìhǎi ; yī zhī jiě/jiè/xiè , jì tiāndì.

11.2

其全也，純兮若樸；其散也，混兮若濁。

Qí quán yě , chún xī ruò/rě pǔ ; qí sàn/sǎn yě , hùn/hún xī ruò/rě zhuó.

11.3

濁而徐清，沖而徐盈。

Zhuó ér xú qīng , chōng ér xú yíng.

11.4

澹兮其若深淵，泛兮其若浮雲；若無而有，若亡而存。

Dàn xī qí ruò/rě shēnyuān , fàn xī qí ruò/rě fúyún ; ruò/rě wú ér yǒu , ruò/rě wáng ér cún.

11.5

萬物之總，皆閱一孔；百事之根，皆出一門。

Wàn wù zhī zǒng , jiē yuè yī kǒng ; bǎi shì zhī gēn , jiē chū yī mén.

11.6

其動無形，變化若神；其行無跡，常後而先。

Qí dòng wú xíng , biànhuà ruò/rě shén ; qí xíng/háng wú jì , cháng hòu ér xiān.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

11.7

是故至人之治也，掩其聰明，滅其文章，
Shìgù zhìrén zhī zhì yě , yǎn qí cōngmíng , miè qí wénzhāng ,

依道廢智，與民同出於公。
yī dào fèi zhì , yǔ mín tóng/tòng chūyú gōng.

11.8

約其所守，寡其所求，去其誘慕，除其嗜欲，損其思慮。
Yuē/Yāo qí suǒ shǒu , guǎ qí suǒ qiú , qù qí yòu mù , chú qí shìyù , sǔn qí sīlǜ.

11.9

約其所守則察，寡其所求則得。
Yuē/Yāo qí suǒ shǒuzé chá , guǎ qí suǒ qiú zé dēi/dé.

11.10

夫任耳目以聽視者，勞形而是明；
Fū/Fú rèn ěrmù yǐ tīng shì zhě , láoxíng érshì míng ;

以知慮為治者，苦心而無功。
yǐ zhī/zhì lǜ wèi/wéi zhì zhě , kǔxīn ér wú gōng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

11.11

是故聖人一度循軌，不變其宜，不易其常，
Shìgù shèngrén yīdù xún guǐ , bùbiàn qí yí , bù yì qí cháng ,

故准循繩，曲因其當。

gù zhǔn xún shéng , qū/qǔ yīn qí dāng/dàng/dǎng.

11.12

夫喜怒者，道之邪也；憂悲者，德之失也；
Fū/Fú xǐ nù zhě , dào zhī yé/xié yě ; yōu bēi zhě , dé zhī shī yě ;

好憎者，心之過也；嗜欲者，性之累也。

hǎo/hào/hāo zēng zhě , xīn zhī guò yě ; shìyù zhě , xìng zhī lèi/lěi/léi yě.

11.13

人大怒破陰，大喜墜陽，薄氣發暗，驚怖為狂。

Rén dà nù pò yīn , dà xǐ zhuì yáng , báo/bó/bò qì fā yīn , jīng bù wèi/wéi kuáng.

11.14

憂悲多患，病乃成積；好憎繁多，禍乃相隨。

Yōu bēi duō huàn , bìng nǎi chéng jī ; hǎo/hào/hāo zēng fán duō , huò nǎi xiāngsuí.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

11.15

故心不憂樂，德之至也；通而不變，靜之至也；

Gù xīn bù yōu lè/yuè , dé zhīzhì yě ; tōng/tòng ér bùbiàn , jìng zhīzhì yě ;

嗜欲不載，虛之至也；無所好憎，平之至也；

shìyù bù zài/zǎi , xū zhīzhì yě ; wú suǒhào zēng , píng zhīzhì yě ;

不與物散，粹之至也。

bù yǔ wù sàn/sǎn , cuì zhīzhì yě.

11.16

能此五者，則通於神明；通於神明者，得其內者也。

Néng cǐ wǔ zhě , zé tōng/tòng yú shénmíng ; tōng/tòng yú shénmíng zhě , déi/dé qínèi zhě yě.

11.17

是故以中制外，百事不廢；中能得之，則外能收之。

Shìgù yǐ zhōng zhì wài , bǎi shì bù fèi ; zhōng néng déi/dé zhī , zé wài néng shōu zhī.

11.18

中之得則五藏甯，思慮平，筋力勁強，耳目聰明；

Zhōng zhī déi/dé zé wǔ cáng/zàng níng , sīlǜ píng , jīnlì jìn/jìng qiáng/qiǎng/jiàng , ěrmù cōngmíng ;

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

疏達而不悖，堅強而不韞，無所大過而無所不逮。

shū dá/dā/tà ér bù bèi , jiānqiáng ér bù tà/guì/huì , wú suǒ dàguò ér wú suǒ bù dǎi/dài.

11.19

處小而不逼，處大而不窳。

Chù/Chǔ xiǎo ér bù bī , chù/chǔ dà/dài ér bù tiǎo.

11.20

其魂不躁，其神不媯，湫漻寂寞，為天下梟。

Qí hún bù zào , qí shén bù ráo , jiǎo/qiū liáo/li/liǎo/liú/xiào jìmò , wèi/wéi tiānxià xiāo.

11.21

大道坦坦，去身不遠，求之近者，往而復反。

Dàdào tǎntǎn , qù shēn bù yuǎn , qiú zhī jìn zhě , wǎng ér fù fǎn/bǎn.

11.22

迫則能應，感則能動，物穆無窮，

Pò/Pǎi zé néng yīng/yìng , gǎn zé néngdòng , wù mù wúqióng ,

變無形像，優遊委縱，如響之與景。

biàn wúxíng xiàng , yōu yóu wēi/wěi zòng , rú xiǎng zhī yǔ jǐng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

11.23

登高臨下，無失所乘，履危行險，

Dēnggāo lín xià , wú shīsuǒ bǐng , lǚ wēixíng xiǎn ,

無忘玄伏，能存之此，其德不虧。

wú wàng xuán fú , néng cún zhī cǐ , qí dé bù kuī.

11.24

萬物紛糅，與之轉化，以聽天下，若背風而馳，是謂至德。

Wànwù fēn róu , yǔ zhī zhuǎnhuà , yǐ tīng tiānxià , ruò/rě bèifēng ér chí , shìwèi zhìdé.

11.25

至德則樂矣。

Zhìdé zé lè/yuè yǐ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

12.1

古之人有居岩穴而神不遺者，末世有勢為萬乘而日憂悲者。

Gǔ zhī rén yǒu jū yánxué ér shén bù wèi/yí zhě , mòshì yǒushì wèi/wéi wànshèng ér rì yōu bēi zhě.

12.2

由此觀之，聖亡乎治人，而在於得道；樂亡乎富貴，而在於德和。

Yóucǐguānzhī , shèng wáng hū zhìrén , ér zàiyú dédào ; lè/yuè wáng hū fùguì , ér zàiyú dé hé.

12.3

知大己而小天下，則幾於道矣。

Zhī/Zhì dà/dài jǐ ér xiǎo tiānxià , zé jīyú dào yǐ.

12.4

所謂樂者，豈必處京台、章華，遊雲夢、沙丘，

Suǒwèi lè/yuè zhě , qǐ bì chù/chǔ jīng tái/tāi/tái/tái/tái, zhāng Huà/huá , yóu yún mèng, shāqiū ,

耳聽《九韶》、《六瑩》，口味煎熬芬芳。

ěr tīng 《jiù sháo》 , 《liù yíng/yīng》 , kǒuwèi jiān'áo fēnfāng.

12.5

馳騁夷道，鈞射鸛鷓之謂樂乎？

Chíchǒng yí dào , jūn shè sù shuāng/shuǎng zhī wèi lè/yuè hū ?

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

12.6

吾所謂樂者，人得其得者也。

wú suǒwèi lè/yuè zhě , rén dǎi/dé qí dǎi/dé zhě yě.

12.7

夫得其得者，不以奢為榮，不以廉為悲，與陰俱閉，與陽俱開。

Fū/Fú dé qí dé zhě , bù yǐ shē wéiróng , bù yǐ lián wèi/wéi bēi , yǔ yīn jù bì , yǔ yáng jù kāi.

12.8

故子夏心戰而臞，得道而肥。

Gù zǐ xià xīnzhàn ér qú/jù , dédào ér féi.

12.9

聖人不以身役物，不以欲滑和，

Shèngrén bù yǐ shēn yìwù , bù yǐ yù huá hé ,

是故其為歡不忻忻，其為悲不惓惓。

shìgù qí wèi/wéi huān bù xīnxīn , qí wèi/wéi bēi bù chuòchuò.

12.10

萬方百變，消搖而無所定，吾獨慷慨，遺物而與道同出。

Wànfāng bǎi biàn , xiāo yáo ér wú suǒ dìng , wú dú kāngkǎi , yíwù ér yǔ dào tóng/tòng chū.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

12.11

是故有以自得之也，喬木之下，空穴之中，足以適情；
Shìgù yǒu yǐ zìdé zhī yě , qiáomù zhīxià , kōngxué zhīzhōng , zúyǐ shì/dí qíng ;

無以自得也，雖以天下為家，
wú yǐ zìdé yě , suī yǐ tiānxià wèi/wéi jiā ,

萬民為臣妾，不足以養生也。
wànmín wèi/wéi chénqiè , bùzú yǐ yǎngshēng yě.

12.12

能至於無樂者，則無不樂；
Néng zhìyú wú lè/yuè zhě , zé wúbù lè/yuè ;

無不樂，則至極樂矣！
wúbù lè/yuè , zé zhìjí lè/yuè yǐ !

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

13.1

夫建鐘鼓，列管弦，席旃茵，傅旄象，

Fū/Fú jiàn zhōng-gǔ , liè guǎnxián , xí zhān yīn , fù máo/mào xiàng ,

耳聽朝歌北鄙靡靡之樂，齊靡曼之色，

ěr tīng cháo/zhāo gē běibǐ mǐmǐ zhī lè/yuè , qí/zī/zhāi/zī mǐ/mí màn zhī sè/shǎi/shǎi ,

陳酒行觴，夜以繼日，強弩弋高鳥，

chénjiǔ xíngshāng , yèyǐjìrì , qiáng/qiǎng/jiàng nǚ yì gāo niǎo/diǎo ,

走犬逐狡兔，此其為樂也。

zǒu quǎn zhú jiǎotù , cǐ qí wèi/wéi lè/yuè yě.

13.2

炎炎赫赫，恍然若有所誘慕，解車休馬，罷酒徹樂，

Yányánhèhè , chùrán ruò/rě yǒusuǒ yòu mù , jiě/jiè/xiè chē/jū xiū mǎ , bà/pí jiǔ chè lè/yuè ,

而心忽然，若有所喪，悵然若有所亡也。

ér xīn hūrán , ruò/rě yǒusuǒ sàng/sāng , chàngrán ruò/rě yǒusuǒ wáng yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

13.3

是何則？不以內樂外，而以外樂內。

Shì hézé? bù yǐnèi lè/yuè wài, ér yǐwài lè/yuè nèi.

13.4

樂作而喜，曲終而悲。

Lè/Yuè zuò/zuō/zuó ér xǐ, qǔzhōng ér bēi.

13.5

悲喜轉而相生，精神亂營，不得須臾平。

Bēi xǐ zhuǎn'ér xiāngshēng, jīngshén luànyíng, bùdé xūyú píng.

13.6

察其所以，不得其形，而日以傷生，失其得者也。

Chá qí suǒyǐ, bùdé qí xíng, ér rì yǐ shāngshēng, shī qí dēi/dé zhě yě.

13.7

是故內不得於中，稟授於外而以自飾也。

Shìgù nèi bùdé yú zhōng/zhòng, bǐng shòu yú wài ér yǐ zì shì yě.

13.8

不浸於肌膚，不浹於骨髓，不留於心志，不滯於五藏。

Bù jìnyú jīfū, bù jiā yú gǔsuǐ, bù liú yú xīnzhì, bù zhì yú wǔ cáng/zàng.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

13.9

故從外人者，無主於中，不止；

Gù cóng/zòng/cōng wài rù zhě , wúzhǔ yú zhōng/zhòng , bùzhǐ ;

從中出者，無應於外，不行。

cóngzhōng chū zhě , wú yīng/yìng yú wài , bùxíng.

13.10

故聽善言便計，雖愚者知說之；

Gù tīng shànyán biàn/pián jì , suī yúzhě zhī/zhì shuō/shuì zhī ;

稱至德高行，雖不肖者知慕之。

chēng/chèn zhídé gāoxíng , suī bùxiào zhě zhī/zhì mù zhī.

13.11

說之者眾，而用之者鮮；慕之者多，而行之者寡。

Shuō/Shuì zhī zhě zhòng , ér yòng zhī zhě xiǎn/xiǎn ; mù zhī zhě duō , ér xíng/háng zhī zhě guǎ.

13.12

所以然者何也？

Suǒyǐrán zhě hé yě ?

不能反諸性也。

bùnéng fǎn/bǎn zhū xìng yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

13.13

夫內不開於中而強學問者，

Fū/Fú nèi bù kāi yú zhōng/zhòng ér qiáng/qiǎng/jiàng xuéwen zhě，

不入於耳而不著於心，

bù rù yú ěr ér bù zháo/zhuó/zhù/zhāo yú xīn，

此何以異於聾者之歌也！效人為之而無以自樂也。

cǐ héyǐ yìyú lóng zhě zhī gē yě！ xiào rénwéi zhī ér wú yǐ zì lè/yuè yě.

13.14

聲出於口，則越而散矣。

Shēng chūyú kǒu， zé yuè ér sàn/sǎn yǐ.

13.15

夫心者，五藏之主也，所以制使四支，流行血氣，

Fū/Fú xīn zhě， wǔ cáng/zàng zhī zhǔ yě， suǒyǐ zhìshǐ sì zhī， liúxíng xiěqì/xuèqì，

馳騁於是非之境，而出入於百事之門戶者也。

chíchǒng yúshì fēi zhī jìng， ér chū-rù yú bǎi shì zhī ménhù zhě yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

13.16

是故不得於心，而有經天下之氣，

Shìgù bùdé yú xīn , ér yǒu jīng tiānxià zhī qì ,

是猶無耳而欲調鐘鼓，無目而欲喜文章也。

shì yóu wú ěr ér yù diào/tiáo zhōng-gǔ , wú mù ér yù xǐ wénzhāng yě.

13.17

亦必不勝其任矣！

Yì bì bùshèngqírèn yǐ !

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

14.1

故天下神器，不可為也。

Gù tiānxià shénqì , bùkě wèi/wéi yě.

14.2

為者敗之，執者失之。

Wèi/Wéi zhě bài zhī , zhí zhě shī zhī.

14.3

夫許由小天下而不以己易堯者，志遺於天下也。

Fū/Fú xǔ/hǔ yóu xiǎo tiānxià ér bù yǐ jǐ yì Yáo zhě , zhì wèi/yí yú tiānxià yě.

14.4

所以然者，何也？ 因天下而為天下也。

Suǒyǐrán zhě , hé yě? yīn tiānxià ér wèi/wéi tiānxià yě.

14.5

天下之要，不在於彼而在於我，不在於人而在於我身，

Tiānxià zhī yào/yāo , bùzài yú bǐ ér zài yú wǒ , bùzài yú rén ér zài yú wǒ shēn ,

身得則萬物備矣！

shēn déi/dé zé wànwù bèi yǐ !

徹於心術之論，則嗜欲好憎外矣！

chè yú xīnshù zhī lùn , zé shìyù hǎo/hào/hāo zēng wài yǐ !

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

14.6

是故無所喜而無所怒，無所樂而無所苦，萬物玄同也。

shìgù wú suǒ xǐ ér wú suǒ nù , wú suǒ lè/yuè ér wú suǒ kǔ , wànwù xuán tóng/tòng yě.

14.7

無非無是，化育玄耀，生而如死。

Wúfēi wú shì , huà yù xuán yào , shēng ér rú sǐ.

14.8

夫天下者亦吾有也，吾亦天下之有也，天下之與我，豈有間哉！

Fū/Fú tiānxià zhě yì wú yǒu yě , wú yì tiānxià zhī yǒu yě , tiānxià zhī yǔ wǒ , qǐ yǒujiàn zāi !

14.9

夫有天下者，豈必攝權持勢，操殺生之柄，而以行其號令邪？

fū/fú yǒu tiānxià zhě , qǐ bì shè quán chí shì , cāo/cào shāshēng zhī bǐng , ér yǐ xíng/háng qí hàoling yé ?

14.10

吾所謂有天下者，非此謂也，自得而已。

wú suǒwèi yǒu tiānxià zhě , fēi cǐ wèi yě , zìdé éryǐ.

14.11

自得，則天下亦得我矣。

Zìdé , zé tiānxià yì dēi/dé wǒ yǐ.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

14.12

吾與天下相得，則常相有，己又焉有不得容其間者乎？

Wú yǔ tiānxià xiāngdé , zé cháng xiāng/xiàng yǒu , jǐ yòu yānyǒu bùdé róng qíjiān zhě hū ?

14.13

所謂自得者，全其身者也。

suǒwèi zìdé zhě , quán qí shēn zhě yě.

14.14

全其身，則與道為一矣。

Quán qí shēn , zé yǔ dào wèi/wéi yī yǐ.

14.15

故雖游於江潯海裔，馳要褭，建翠蓋，

Gù suī yóu yú jiāng xún hǎi yì , chí yào/yāo niǎo/rǎo , jiàn cuì gài ,

目觀掉羽、武象之樂，耳聽滔朗奇麗激湔之音，

mù guān/guàn diào yǔ , wǔ xiàng zhī lè/yuè , ěr tīng tāo lǎng qí lì jī zhěn zhī yīn ,

揚鄭、衛之浩樂，結激楚之遺風，射沼濱之高鳥，

yáng Zhèng, Wèi zhī hào lè/yuè , jié/jiē jīchǔ zhī yí fēng , shè zhǎo bīn zhī gāo niǎo/diǎo ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

逐苑囿之走獸，此齊民之所以淫泆流湏。

zhú yuànyòu zhī zǒushòu , cǐ qímín zhīsuǒyǐ yín yì/yī/dié liúmiǎn.

14.16

聖人處之，不足以營其精神，亂其氣志，使心怵然失其情性。

Shèngrén chù/chǔ zhī , bùzú yǐ yíng qí jīngshén , luàn qí qì zhì , shǐ xīn chùrán shī qí qíngxìng.

14.17

處窮僻之鄉，側溪穀之間，隱於榛薄之中，環堵之室，

Chù/Chǔ qióng pì zhī xiāng , cè/zhāi xī gǔ zhījiān , yǐn yú zhēn báo/bó/bò zhīzhōng , huándǔ zhī shì ,

茨之以生茅，蓬戶甕牖，揉桑為樞，上漏下濕，

cí zhī yǐ shēng máo , péng hù wèng yǒu , róu sāng wèi/wéi shū , shàng lòu xià shī ,

潤浸北房，雪霜滾灑，浸潭菰蔣，逍遙於廣澤之中，

rùn jìn běifáng , xuě shuāng gǔn/sǎi , jìn tán gū Jiǎng , xiāoyáo yú guǎng zé zhīzhōng ,

而仿洋於山峽之旁，此齊民之所為形植黎黑，憂悲而不得志也。

ér fǎng yáng/yāng yú shānxiá zhī páng/bàng , cǐ qímín zhī suǒwéi xíng zhí líhēi , yōu bēi ér bùdé zhì yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

14.18

聖人處之，不為愁悴怨懟，而不失其所以自樂也。

Shèngrén chù/chǔ zhī , bù wèi/wéi chóu cuì yuànduì , ér bùshī qí suǒyǐ zì lè/yuè yě.

14.19

是何也？ 則內有以通於天機，而不以貴賤、貧富、勞役失其志德者也。

Shì hé yě ? zé nèiyǒu yǐ tōng/tòng yú tiānjī , ér bù yǐ guìjiàn , pínfù , láoyì shī qí zhì dé zhě yě.

14.20

故夫烏之啞啞，鵲之喑喑，豈嘗為寒暑、燥濕變其聲哉！

Gùfū wū/wù zhī yāyā , què zhī jiè/jī/zè jiè/jī/zè , qǐ cháng wèi/wéi hán-shǔ , zào-shī biàn qí shēng zāi !

14.21

是故夫得道已定，而不待萬物之推移也。

shìgù fū/fú dédào yǐdìng , ér bùdài wànwù zhī tuīyí yě.

14.22

非以一時之變化而定吾所以自得也。

Fēi yǐ yīshí zhī biànhuà ér dìng wú suǒyǐ zìdé yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

15.1

吾所謂得者，性命之情處其所安也。

Wú suǒwèi déi/dé zhě , xìngmìng zhī qíng chù/chǔ qí suǒ ān yě.

15.2

夫性命者，與形俱出其宗。

Fū/Fú xìngmìng zhě , yǔ xíng jù chū qí zōng.

15.3

形備而性命成，性命成而好憎生矣。

Xíng bèi ér xìngmìng chéng , xìngmìng chéng ér hào/hào/hāo zēng shēng yǐ.

15.4

故士有一定之論，女有不易之行，規矩不能方圓，鈎繩不能曲直。

Gù shì yǒu yīdìng zhī lùn , nǚ yǒu bù yì zhī xíng/háng , guījǔ bù néng fāngyuán , gōushéng bù néng qū-zhí.

15.5

天地之永，登丘不可為修，居卑不可為短。

Tiāndì zhī yǒng , dēng qiū bù kě wèi/wéi xiū , jū bēi bù kě wèi/wéi duǎn.

15.6

是故得道者，窮而不懼，達而不榮，處高而不機，

Shìgù dédào zhě , qióng ér bù shè , dá/dā/tà ér bù róng , chù/chǔ gāo ér bù jī ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

持盈而不傾，新而不朗，久而不渝，入火不焦，入水不濡。
chí yíng ér bù qīng , xīn ér bù lǎng , jiǔ ér bù yú , rù huǒ bù jiāo , rù shuǐ bù rú.

15.7

是故不待勢而尊，不待財而富，不待力而強，
Shìgù bùdài shì ér zūn , bùdài cái ér fù , bùdài lì ér qiáng/qiǎng/jiàng ,

平虛下流，與化翱翔。
píng xū xiàliú , yǔ huà áo xiáng.

15.8

若然者，藏金於山，藏珠於淵，不利貨財，不貪勢名。
Ruò/Rě rán zhě , cáng/zàng jīn yú shān , cáng/zàng zhū yú yuān , bùlì huò cái , bù tān shì míng.

15.9

是故不以康為樂，不以慊為悲，不以貴為安，
Shìgù bù yǐ kāng wèi/wéi lè/yuè , bù yǐ qiàn wèi/wéi bēi , bù yǐ guì wèi/wéi ān ,

不以賤為危，形神氣志，各居其宜，以隨天地之所為。
bù yǐ jiàn wèi/wéi wēi , xíngshén qì zhì , gè jū qí yí , yǐ suí tiāndì zhī suǒwéi.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

16.1

夫形者，生之所也；氣者，生之元也；神者，生之制也。

Fū/Fú xíng zhě , shēng zhī suǒ yě ; qì zhě , shēng zhī yuán/yuán yě ; shén zhě , shēng zhī zhì yě.

16.2

一失位，則三者傷矣。

Yī shī wèi , zé sān zhě shāng yǐ.

16.3

是故聖人使人各處其位，守其職，而不得相干也。

Shìgù shèngrén shǐrén gèchù qí wèi , shǒu qí zhí , ér bùdé xiānggān yě.

16.4

故夫形者非其所安也而處之則廢，

Gùfū xíng zhě fēi qí suǒ ān yě ér chù/chǔ zhī zé fèi ,

氣不當其所充而用之則泄，
qì bùdàng qí suǒ chōng ér yòng zhī zé xiè/yì ,

神非其所宜而行之則昧。
shén fēi qí suǒ yí ér xíng/háng zhī zé mèi.

16.5

此三者，不可不慎守也。

Cǐ sān zhě , bùkěbù shèn shǒu yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

16.6

夫舉天下萬物，蚊虻貞蟲，蠕動蚊作，

Fū/Fú jǔ tiānxià wàn wù , qí náo zhēn chóng , rú dòng qí zuò/zuō/zuó ,

皆知其喜憎利害者，何也？

jiē zhī qí xǐ zēng lì hai/lì hài zhě , hé yě ?

16.7

以其性之在焉而不離也。

yǐ qí xìng zhī zài yān ér bù lí yě .

16.8

忽去之，則骨肉無倫矣。

Hū qù zhī , zé gǔ ròu wú lún yǐ .

16.9

今人之所以眊然能視，瞽然能聽，形體能抗，

Jīn rén zhī suǒ yǐ suī/huī rán néng shì , yíng rán néng tīng , xíng tǐ néng kàng ,

而百節可屈伸，察能分白黑、視醜美，

ér bǎi jié/jiē kě/kè qū shēn , chá néng fēn/fèn bái hēi , shì chǒu měi ,

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

而知能別同異、明是非者，何也？

ér zhīnéng bié/biè tóng-yì, míng shì-fēi zhě , hé yě ?

16.10

氣為之充而神為之使也。

qì wèizhī chōng ér shén wèizhī shǐ yě.

16.11

何以知其然也? 凡人之志，各有所在，而神有所系者，

Héyǐ zhī/zhì qí rányě? fánrén zhī zhì , gè yǒusuǒ zài , ér shén yǒusuǒ xì/jì/xì/xì zhě ,

其行也，足蹟踈埒、頭抵植木而不自知也，

qí xíng/háng yě , zú tuí cì/zī/chú/chōu/chóu/chū/shū kǎn, tóu/tou dǐ zhí mù ér bù zìzhī yě ,

招之而不能見也，呼之而不能聞也。

zhāo/zhāo zhī ér bùnéng jiàn/xiàn yě , hū zhī ér bùnéng wén yě.

16.12

耳目非去之也，然而不能應者，何也？ 神失其守也。

Ěrmù fēi qù zhī yě , rán'ér bùnéng yīng/yìng zhě , hé yě ? shén shī qí shǒu yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

16.13

故在於小則忘於大，在於中則忘於外，

Gù zàiyú xiǎo zé wàng yú dà/dài , zàiyú zhōng/zhòng zé wàng yú wài ,

在於上則忘於下，在於左則忘於右；

zàiyú shàng zé wàng yúxià , zàiyú zuǒ zé wàng yúyòu ;

無所不充，則無所不在。

wú suǒ bù chōng , zé wúsuǒbùzài.

16.14

是故貴虛者，以毫末為宅也。

Shìgù guì xū zhě , yǐ háomò wèi/wéi zhái yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

17.1

今夫狂者之不能避水火之難，而越溝瀆之險者，

Jīn fū/fú kuáng zhě zhī bùnéng bì shuǐ-huǒ zhī nán/nàn , ér yuè gōudú zhī xiǎn zhě ,

豈無形神氣志哉？ 然而用之異也。

qǐ wúxíng shénqì zhì zāi? rán'ér yòng zhī yì yě.

17.2

失其所守之位，而離其外內之舍，是故舉錯不能當，

Shī qí suǒ shǒu zhī wèi , ér lí qíwài nèi zhī shě/shè , shìgù jǔ cuò bùnéng dāng/dàng/dǎng ,

動靜不能中，終身運枯形於連嶺列埒之門，

dòngjìng bùnéng zhōng/zhòng , zhōngshēn yùn kū xíng yú lián lǒu liè liè zhī mén ,

而躓蹈於汙壑阱陷之中。

ér tuí dǎo yú wú hè jǐng xiàn zhīzhōng.

17.3

雖生俱與人鈞，然而不免為人戮笑者， 何也？ 形神相失也。

Suī shēng jù yǔ rén jūn , rán'ér bùmiǎn wèi rén lù xiào zhě , hé yě ? xíngshén xiāng/xiàng shī yě.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

17.4

故以神為主者，形從而利； 以形為制者，神從而害。

Gù yǐ shén wéizhǔ zhě , xíng cóng'ér lì ; yǐ xíng wèi/wéi zhì zhě , shén cóng'ér hài.

17.5

貪饕多欲之人，漠昏於勢利，誘慕於名位，

Tāntāo duō yù zhī rén , mò hūn yú shìlì/shìlì , yòu mù yú míngwèi ,

冀以過人之智植於高世，則精神日以耗而彌遠，

jì yǐ guòrén zhī zhì zhí yú gāo shì , zé jīngshén rì yǐ hào ér mí yuǎn ,

久淫而不還，形閉中距，則神無由入矣。

jiǔ yín ér bù hái/huán , xíng bì zhōngjù , zé shén wúyóu rù yǐ.

17.6

是以天下時有盲妄自失之患。

Shìyǐ tiānxià shíyǒu máng wàng zìshī zhī huàn.

17.7

此膏燭之類也，火逾然而消逾亟。

Cǐ gāozhú zhīlèi yě , huǒ yú rán'ér xiāo yú qì/jí.

Huai Nan Zi – Chapter 1 – 原道 Yuán Dào

18.1

夫精神氣志者，靜而日充者以壯，躁而日耗者以老。

Fū/Fú jīngshén qì zhì zhě , jìng ér rì chōng zhě yǐ zhuàng , zào ér rì hào zhě yǐ lǎo.

18.2

是故聖人將養其神，和弱其氣，平夷其形，而與道沈浮俯仰。

Shìgù shèngrén jiāngyǎng qí shén , hé ruò qí qì , píng yí qí xíng , ér yǔ dào shěn fú fǔyǎng.

18.3

恬然則縱之，迫則用之。

Tiánrán zé zòng zhī , pò/pǎi zé yòng zhī.

18.4

其縱之也若委衣，其用之也若發機。

Qí zòng zhī yě ruò/rě wēi/wěi yī/yì , qí yòng zhī yě ruò/rě fā jī.

18.5

如是，則萬物之化無不遇，而百事之變無不應。

Rúshì , zé wànwù zhī huà wúbù yù , ér bǎi shì zhī biàn wúbù yīng/yìng.